

❖ تعریف بهداشت محیط

دانش و فن کنترل عواملی از محیط زیست است که به هر طرق مختلف می توانند در رفاه و سلامت جسمی، روحی و اجتماعی انسان تأثیر داشته باشند. به عبارت دیگر بهداشت محیط، تکوین نظام یافته، ارتقا و اجرای معیارهایی است که محیط خارجی مسبب بیماری، ناتوانی و سلب آسایش از انسان را کنترل می کنند. در این مجموعه معیارهای ساختار یافته علاوه بر حفظ سلامت و ایمنی، جنبه های زیبایی شناختی نیز متناسب با نیازها و انتظارات جامعه هدف گنجانده می شود.

براین اساس مهمترین وظیفه بهداشت محیط، مطالعه عوامل محیطی مضر برای سلامت انسان و تشخیص، پیشگیری، رفع و کنترل اثرات سوء ناشی از این عوامل تلقی می گردد. بهداشت محیط به طور مؤکد سلامت انسان و بهداشت مردم را به عنوان هدف اصلی پیگیری می کند و کیفیت محیط و حفظ سلامت اکوسیستم ها را به طور غیرمستقیم مورد توجه قرار می دهد.

❖ تاریخچه بهداشت محیط در ایران

تا اواخر دوران قاجار هیچگونه نشانه ای از تشکیلات منظم و قانونی برای مدیریت امر بهداشت و درمان مملکت در دست نیست. اولین قدم در راه تشکیل یک مرجع قانونی برای رسیدگی به سلامت مردم در کشور با تشکیل شورایی به نام هیئت صحیه (مجلس صحیه) درمحل دار الفنون برداشته شد و در سال ۱۳۰۰ وزارتخانه جدیدی به نام وزارت صحیه و فواید عامه تأسیس و در سال ۱۳۲۰ وزارت بهداشت با تشکیلات جدید شروع به کار کرد. مهندسی بهداشت از سال ۱۳۳۱ تا سال ۱۳۳۵ غالباً به صورت تیمی مرکب از مهندسين کادر ستادی وزارتخانه در نقاط مختلف کشور فعالیت داشته اند. وظایف آنها علاوه بر تهیه دستوالعمل ها و فرمهایی در زمینه مراکز تهیه و توزیع و فروش مواد غذایی و اماکن عمومی، مبارزه با حشرات و جوندگان، دفع فضولات جامد، بهسازی منابع آب و طراحی نقشه های تیپ و اجرای پروژه های

تامین آب آشامیدنی بود) در این مدت نسبت به اجرای لوله کشی آب آشامیدنی ۴۶ شهر در ایران اقدام شده است. (از سال ۱۳۳۵ مهندسی بهداشت بصورت اداره کل درآمد و در مدت کوتاهی در بسیاری از استانهای کشور ادارات مهندسی بهداشت ایجاد شدند. در سال ۱۳۴۶ تامین آب آشامیدنی و بهسازی محیط روستاها از وزارت بهداری به وزارت آبادانی و مسکن انتقال یافت و در همین سال اداره کل مهندسی بهداشت به اداره کل بهداشت محیط تغییر نام یافت. در سال ۱۳۵۱ وظایف مذکور به عهده وزارت کشاورزی و پس از تشکیل وزارت تعاون به آن وزارتخانه محول گشت، در سال ۱۳۵۶ با مصوبه ای وظایف یاد شده مجدداً به اداره کل بهداشت محیط اعاده شد که در سال ۱۳۵۸ مصوبه مذکورمورد تاکید شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت. اجرای پروژه های تامین آب آشامیدنی روستاها و عملیات بهسازی محیط با پیروزی انقلاب اسلامی توسعه قابل ملاحظه ای یافت، ولی با توجه به اهمیت و گسترش سایر فعالیتهای بهداشت محیطی و لاجرم برای هماهنگ کردن تشکیلات بهداشت محیط با شبکه های بهداشتی و درمانی کشور از سال ۱۳۶۷ تشکیل مرکز بهداشت استان و شهرستان ها مدیریت بهداشت محیط استان ها و ادارات بهداشت محیط شهرستان ها به ترتیب به گروه بهداشت محیط و حرفه ای استان و واحد بهداشت محیط و حرفه ای شهرستان نزل جایگاه یافت. در سال ۱۳۶۹ مسئولیت تامین آب آشامیدنی روستاها به سازمان جهاد سازندگی واگذار گردید و بدینوسیله سایر فعالیتهای بهداشت محیط در نظام شبکه ادغام یافت. در سال ۱۳۷۴ برای تعدیل نیروی انسانی و کاهش ابعاد تشکیلات ها در وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی دو اداره کل بهداشت محیط و اداره کل بهداشت حرفه ای در هم ادغام شدند، اما با ادامه روند کوچک سازی تشکیلات و واگذاری بعضی از وظایف به بخش خصوصی تفویض اختیار مسئولیت ها به دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی در آذر ماه ۱۳۷۹ اداره کل بهداشت محیط و حرفه ای به دفتر سلامت محیط و کار تغییر نام یافت، و در اواخر سال ۱۳۸۷ به مرکز سلامت محیط و کار تغییر و ارتقا یافت.

تاریخچه بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی لرستان

دانشکده بهداشت و تغذیه دانشگاه علوم پزشکی لرستان از سال ۱۳۷۳ اقدام به پذیرش دانشجو در مقطع کاردانی نمود. در سال ۱۳۸۱ پذیرش دانشجو در مقطع کارشناسی ناپیوسته و در سال ۱۳۹۲ در مقطع کارشناسی پیوسته و در سال ۱۳۸۸ پذیرش دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد رشته مهندسی بهداشت محیط تصویب گردید و از سال ۱۳۹۰ در مقطع کاردانی پذیرش دانشجو انجام نمی گیرد. در حال حاضر (۱۳۹۵) پذیرش دانشجو در مقطع کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ارشد وجود دارد.

برنامه استراتژیک گروه مهندسی بهداشت محیط

❖ دورنما (Vision)

گروه مهندسی بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی لرستان با استعانت از ذات مقدس الهی، تلاش می نماید که با بهره گیری از سرمایه های انسانی کارآمد و کلیه منابع، طی ۱۰ سال آینده جایگاه آموزشی و پژوهشی رشته مهندسی بهداشت محیط را به کمتر از ۱۰ در بین دانشگاه های کشور برساند و جزء ۵ دانشگاه علوم پزشکی در سطح کشور باشد که علم و فناوری را بومی سازی و کاربردی کرده است.

❖ رسالت (Mission)

با عنایت به سند چشم انداز سال ۱۴۰۴ که ایران را "کشوری توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه، با هویت اسلامی و انقلابی، الهام بخش در جهان اسلام و با تعامل سازنده و موثر در روابط بین الملل" متصور شده است؛

ما بر آنیم در مسیر سند چشم انداز کشور و دانشگاه و توجه به ارزشهای حاکم بر جامعه، نیروی انسانی شایسته، کارآمد و متخصص بهداشت محیطی از نظر کمی و کیفی تربیت کنیم که پاسخگوی نیازهای جامعه در کلیه مسائل مرتبط با بهداشت محیط زیست باشد و همچنین با آگاهی از علم و فناوری روز، آن را بر اساس اولویت نیاز جامعه، بومی سازی و کاربردی کند.

❖ تحلیل محیطی (SWOT)

نقاط قوت

- S1: حضور اعضای هیئت علمی جوان و پرانرژی با توان علمی بالا و انگیزه زیاد در گروه
- S2: فضای فیزیکی مناسب و قابل توسعه
- S3: ظرفیت انجام پژوهش های بنیادی و کاربردی
- S4: وجود حسن تعامل و همکاری و همسویی بین اعضای گروه و سایر مسئولین دانشکده و دانشگاه
- S5: وجود آزمایشگاه های مختلف در دانشکده و امکان استفاده از آنها
- S6: وجود دانشجویان در مقاطع مختلف تحصیلی و اختصاصا مقطع کارشناسی ارشد
- S7: وجود مراکز آموزش عالی مختلف در شهر خرم آباد
- S8: وجود حسن تعامل، حمایت و پشتیبانی ریاست دانشکده بهداشت و تغذیه و دانشگاه علوم پزشکی لرستان

- S9: وجود تعامل با سایر دانشکده ها در رابطه با استفاده از امکانات آزمایشگاهی آن دانشکده ها

❖ نقاط ضعف

- W1: کمبود تجهیزات آزمایشگاهی پیشرفته

W2: کمبود بودجه تخصیصی به گروه

W3: عدم ارتباط موثر با سازمانها و نهادهای اجرایی به منظور شناسایی مشکلات سلامت

W4: عدم دیدگاه مناسب مسئولین در تقسیم بندی منابع-حذف شود (عدم وجود نگرش کافی در برخی از

بخش ها نسبت به جایگاه و اولویت بهداشت بر درمان)

W5: کمبود اعضای هیئت علمی در گروه

W6: عدم کفایت نیروی کارشناس کارا و ثابت در گروه

W7: وابسته بودن برنامه ها و اهداف عینی به سیاست ها و شرایط حال دانشکده و دانشگاه

❖ ارزشها:

۱. رعایت احترام افراد
۲. تعهد در انجام امور محوله و رعایت امانت داری
۳. رضایت مردم و تکریم ارباب رجوع
۴. پاسخگویی به نیازهای جامعه
۵. حفظ ارزشهای انسانی و توجه به اصل کرامت انسانی و اخلاق حرفه ای
۶. تمرکز بر پژوهشها و فعالیتهای سودمند و کاربردی
۷. صیانت از منابع تخصیص داده شده
۸. بروز بودن از نظر علمی و استفاده از تکنولوژی آموزشی نوین

❖ اهداف کلان گروه

الف- توسعه ساختاری و ارتقاء سطح کیفی آموزشی گروه در راستای اهداف و سیاست های نظام سلامت و

محیط زیست کشور

ب- توسعه ساختاری و ارتقاء سطح پژوهشی گروه در راستای اهداف و سیاست های نظام سلامت و محیط زیست کشور

ج- توسعه علوم کاربردی در بخش محیط زیست به منظور اشتغال زایی و رفع نیاز های جامعه

د- توسعه علوم بنیادی در راستای آلودگی زدایی از محیط زیست و توسعه پایدار

❖ اهداف اختصاصی و عینی تا سال ۱۴۰۵

الف- در راستای هدف کلان آموزشی

- ۱- تربیت نیروی انسانی کارآمد و شایسته در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد
- ۲- تغییر و اصلاح کوریکولوم آموزشی مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد
- ۳- برگزاری کارگاههای آموزشی تکمیلی و کاربردی برای دانشجویان
- ۴- افزایش تعداد اعضای هیئت علمی گروه به ۷ نفر دکتری
- ۵- بکار گیری حداقل دو کارشناس برای آزمایشگاه های گروه و یک کارشناس گروه
- ۶- بستر سازی و اخذ مجوز دو گرایش دیگر درمقطع کارشناسی ارشد (بهداشت پرتوها و اپیدمیو لوژی محیط)
- ۷- بستر سازی و اخذ مجوز پذیرش دانشجو د شعبه بین الملل
- ۸- ایجاد ارتباط موثر با سایر گروه های بهداشت محیط داخل کشور و خارج از کشور
- ۹- زمینه سازی عقد تفاهم نامه های فی مابین با سایر گروه های داخلی و خارج از کشور جهت همکاری در زمینه آموزش و طرح های مشترک

ب- در راستای هدف کلان پژوهشی

- ۱- بستر سازی و اخذ مجوز و ایجاد مرکز تحقیقات سلامت محیط زیست در دانشکده
- ۲- بستر سازی و اخذ مجوز و انتشار یک مجله لاتین در دانشکده

۳- تجهیز آزمایشگاه ها و و بروز کردن تجهیزات آنها و کسب مجوز آزمایشگاه معتمد محیط زیست در استان

۴- برگزاری کارگاههای پژوهشی تکمیلی برای ارتقاء علمی و پژوهشی دانشجویان

۵- انطباق ۲۰ درصد از پژوهش های گروه در راستای نیاز صنعت به حفظ محیط زیست کشور

۶- انطباق ۵۰ درصد از پژوهش های گروه در راستای اهداف و سیاست های نظام سلامت و محیط

زیست کشور و اولویتهای تحقیقاتی دانشگاه

۷- انتشار حداقل ۱۰ مقاله در سال در مجلات معتبر جهانی (ISI)

۸- برگزاری سمینار و همایش ملی در استان

ج- در راستای هدف کلان توسعه علوم کاربردی

۱- کاربردی و تجاری کردن ۵ طرح پژوهشی

۲- ایجاد دو شرکت دانش بنیان

۳- ثبت دو اختراع

۴- انجام حداقل ۵ طرح پژوهشی در ارتباط با صنعت

د- در راستای هدف کلان توسعه علوم بنیادی

۱- انجام حداقل ۲۰ طرح پژوهشی بنیادی تا سال ۱۴۰۵

❖ فرصت ها

01: موقعیت مناسب جغرافیایی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و مذهبی و مرکزیت شهر خرم آباد

02: در اولویت قرار گرفتن تولید دانش بنیان در سطح ملی

03: وجود وسایل ارتباط جمعی مناسب

04: افزایش سطح آگاهی و خواست عمومی مردم در راستای حفظ محیط زیست

05: اجماع نظر متخصصان ذیربط و مسئولین در سطح منطقه ای و ملی به حفظ و ارتقاء محیط زیست

06: در اولویت قرار گرفتن اقتصاد مقاومتی و دانش بنیاد در دولت

❖ تهدیدها

T1: عدم اثر گذاری مستقیم گروهها در تامین بودجه

T2: ناکافی بودن اعتبارات

T3: زمان بر بودن تامین نیروی متخصص و کارشناس

T4: زمان بر بودن تکمیل و تجهیز آزمایشگاهها

T5: سلیقه ای عمل کردن برخی از مسئولین بالا دست

T6: زمان بر بودن الاح چارت آموزشی گروه